

o všecken jeho statek a zdraví těla připravil. Škořáku jsi tolíko podrápal, ale jádru jsi ublížiti nemohl, nýbrž to jest tvoje hamba věčna, o škaredný díable, pekelný červe, když jádro lidský, to jest duše, tebe, červa čerta, pokousá a od sebe zažene, tak jako učinil svatý Job a činili až podnes všickni bohabojní lidí a křesťané. Bojoval Goliás proti Davidovi, Goliás obr, statný muž, David respektive pacholátko, ale to pacholátko a jako dítě s pomocí Božího pyšného Goliáše porazilo. My jsme Davidové malici v Boha doufající, ty jsi, díable, Goliás se rouhající a zlořečí Bohu, ale poslechni, díable, co psáno stojí: *Cecidit Babylon, cecidisti Lucifer, qui stat, videat, ne cadat!* To dítě tebe, parcharta pyšného, porazi, a to tolikrát, kolikrát ve jméně Božím naproti tobě k boji vychází. Phuji, čerte, zastyď se, ó pyšný šlahoun, pekelný díable! Že netolíko anjelové Boží, ale i ten země prášek, snížený Jobové, malici Davidové tebe porází, přemáhají, od sebe zahánějí. Chtěl jsi napřed Bohu rovny byti, jehož jsi se nechtěl báti; nyní za pokutu člověka se báti a jeho sile ustoupiti často musíš. Phuji, hamba! phuji, čerte! hle, to jest znáti, co stvoření bez Stvořitele, a co zase se Stvořitelem dovedsti může: *Creature si Deum timet, valet omnia, si non timet Deum, est nulla, est nihil.* A ty jste, vy nulli a nulli, ó díabolové! Co, stydíte se, ó pyšný díabolové! utíkáte! slyšeti to víc nechcete! počkejte! počkejte! neutíkajte! Uší vám vaše chlupaté díabelské pravidou naříu, mě dítě a Davida chválou Boží dnes mluvícího, vy nádherní Goliášové, poslechněte k Boží ctí,

k našemu naučení, k vašemu

ale zahanbení.

Ondřej František Jakub de Waldt, Chvalařec neb Kázani na některé svátky a obrvzlařství roční slavnosti svatých Božích složené..., 1736.

pravdě k rozličným věcem pokrytcí neb svatoúskové přírovnáni bývají: a to předně k papoušku, který schopný jest k naučení a k vyslovení slov lidských, ze při veselosti jsa nebo mluví tak rikaje řetědně jako člověk, nebo zpívá jako kanár, nebo jako stehlik a kteří rýhokoli ptáka nasleduje; pakli jej někdo šídí, zapomene na lidské mluvení a ptáci zpívání, svůj hlas vyzradí, který má od přirozenosti, až jej težko poslouchati. Papouškové jsou svatoúskové, každýho svatého by nasledovali a s plnosti z čtení bud' z života svatých, bud' z duchovní knihy uměj povídati o trpělivosti Tobiáše a Joba, uměj povídati o křivdách a soužení Jakoba a Davida, uměj povídati o postu a střídmosti Mojžíše a Ježíše, uměj i zpívají jak papouškové a poznají se, Jaký jsou svatoúskové, když se jim dá nějaké dost malé slovo, hned jest oheň na střše, a jak jejich svatost poznává se zevnitř, tak jejich nevpřevost, hněv, pomsta pozná se, kterou chovají vnitř.

Jsou oni jako kopřiva, která žádnýho nepálí, leda se ji někdo dotkne, a tak páli, že na ruce pupence se ukážou, kopřiva, pravím, jsou svatoúskové, neb jsou ctnostni, tiší, přivětví, laskaví každýmu a každý je má za spravedlivý, i svatý lidé: a dotkní se jich malíčko anebo dej jim slovo malíčko odporné, uslyšíš, jak tebe s svými slovy páliti budou, kterak s svým jazykem tebe štipati budou, že nerěknesť byti ani jely, ale zlým duchem posedly.

Jsou svatoúskové jako nerád příkrytý sněhem, který jest bály, že i noc od něho býva světa, a pod sněhem co jest? Blato a neřád. Což mne potvrzuje Clemens Alexandrinský: *Hypocrita est quasi sterquilinum nive connectum, utpote qui vita omnia candore simulatae virtutis velut nive obtigit:* Pokrytec jest jako hnajště sněhem, přikryté, který své nepravosti bělosti ošemetné ctnosti jako sněhem zakrývá: a jak slunce vejš a vejs vystupují, sníh rozpoří, po kterým nerádové se ukazují. Tak dlouho svatoúšek svatým se ukazuje, dokavad slunce spravedlnosti, sám Bůh, jeho ošemetnost svatost neučaze. Pozna se papousek po hlasu, kopřiva

po pálení, nerád po sněhu, tak svatouškové poznají se po trpělivosti.

Michal Pellschott, Trinitas dominicalis to jest Trojice nedělní anebo Kázání troje na každou neděli od svato- dušních svátků až do adventu..., 1743.

Ldyž svaty král David všechny živly, nebe i zem spolu se všemi jinými tvory k vychvalování a velební Boha svého žive, mezi nimi také jmenovitě oheň, krušobiti, sníh, led, vítr, bouře k vzdávání chvály vzbuzuje v žalmu 148. Němálo se tomu dívám, že vichny neb bouřlivý větry také mezi jinými tvory k chvále Boží potahují. Neboť jakým by způsobem mohly nepokojné bouře, které náramně mořem pomítají a tolik lodi drámlé kapecká zboří spolu s lidmi nesoucích nebezpečně pohazují a k potopení s nevy-nabraditevnou škodou přivádějí, k Boží slávě sloužiti, nepo-chopuji. Nicméně však on i bouře nepokojné i přívaly nadmíru škodlivý k vychvalování Boha žive. Rád bych vyro-zuměl, co pak tyto škodlivé příhody mohou tak vzlášně v Bohu vychvalovati. Krátce povím, jest vzláštní prozřetel-nost Boží, kteroužto oni nám před oči staví: nebo kdyby vět-rove povětrím nepohazovali, velikéť by ovšem nakažení v něm nastalo, kdyby nikdy přívalove spoju s větry na zem nepřicházel a strony, jakož i jinými zrostlinami nepomitali, veliká by neouroda nasledovala, a kdyby vodami mořskými nepohazovali, celé moře ustavícným stáním a odpocíváním k porušení by přisko a všechno by nesnesitelným smradem zapáchlo. Málem to vysvětlím. Zkušenosť nás učí, že mnohé jedovaté páry pod zemí se nacházejí, kteréžto do povětrí svým časem nahoru vystupují a je svou jedovatostí nakazuji, jichžto větrove rozlanějí, zanásejí a povětrí čistí. Ano i také stromovim a bylinam, pohybajíce jejich kořeny, plodnost a ourodnost přinásejí. Jestli lidská vejmyšinka, že kdo si od Boha sobě někdy žádal, aby dle svého zahájení měl dešt i jas-

i také od starodávných pohanských učiteliv nazvaný, kteréhožto tělo jest jako zem mnoho jedovatosti škodné v sobě mající, vody jsou všně a naruživosti, mysl pak jako povětrí. Jakož tehdy v tomto velikém světě bez bouřlivých větrův zem ourody nedavá, vody stojate porušením pachou, v povětrí jedovaté nakažení panuje, tak v malém světě, to jest v člověku, kde nejsou bouře protivenství, tělo nevydává užitek, vásně a naruživosti přicházejí k porušení a mysl jedem nepravosti napřímená a nakažená bývá. Což velmi dobré vysetřív Plutarchus, moudře dí, že mysl člověka v zahálcce nemající žádného protivenství, které by ji cvičilo, všechna zrzaví a jako staré dřevo prachne a zetlívá. Linvius pak dí, že lid v zahálcce telesným rozpustilostem se odvezdává. A tak přenice měni se v koukol, to jest lidé spravedliví nedostatkem protivenství hynou z cesty spravedlivé. Jakož zase naproti, jestliže jich bezbožní protivenstvím cvičí, čistí se mysl jejich a ke všeliké ctnosti se brouší a vzbuzuje.

Jan Kehlitz, Semina slova Božího aneb Kázání nedělní k užítku a k naučení duchovnímu učen, klenz čísli budou, vzlášť pak ku pomocí začínajících kazatelů..., 1701.

Gte se o jednom pobožném právním příteli, že měl jistému boháči v jeho při sloužiti, který nespravedlivou věc chcel vymočit, ale advokát ten nepravý soud záhybným způsobem nechápel na se vzítí. Co neučníl boháč: I položil on tonu právnemu příteli na stůl několik